

OSFIX

IMPLANTTI
IMPLANTTIPROTEESIT
PROTEESIT
JA SUUN HOITO

OSFIX - ja elämä maistuu jälleen...

OSFIX

DENTAL IMPLANTS

IMPLANTTIPROTEESIT JA SUUN HOITO

OSFIX

SISÄLLYS:

1. JOHDANTO	5
2. IMPLANTTI-PROTEESIPOTILAAN SUUN TERVEYS.....	6
2.1 Plakki.....	6
2.2 Hammaskivi.....	6
2.3 Ientulehdus	6
2.4 Ientulehduksen hoito	7
2.5 Kuiva suu	7
3. IMPLANTTI-PROTEESIPOTILAAN SUUN HOITO.....	8
3.1 Puhdistukseen sopivia välineitä.....	8
3.2 Implanttikiinnitteisen kiskon puhdistus.....	10
3.3 Kiinteän implanttiproteesin puhdistus	11
3.4 Irrotettavien proteesien puhdistus.....	13
3.5 Suun limakalvojen puhdistus ja niiden kunnon tarkkailu.....	14
3.6 Tehostettu suun puhdistus	14
3.7 Seuranta ja ylläpitohoitokäynnit	14

OSFIX

1. JOHDANTO

Perinteiset irtoproteesit koetaan usein hankaliksi ja epämiellyttäväiksi, ja osa ihmisistä ei totu niihin koskaan. Proteesien käyttäjät eivät tunne oloaan turvalliseksi, kun joutuvat miettimään proteesien huonoa pysyvyyttä. Joka-päiväiset toiminnot, kuten syöminen, nauraminen ja puhuminen voivat aiheuttaa epävarmuuden tunnetta. Lisäksi proteesien huono pysyvyys voi aiheuttaa kipeitä painohaavaumia suun limakalvoille. Implanttihoidot tarjoavat apua moniin proteesien käyttöön liittyviin ongelmiin ja niinpä implanttihoidot tulevaisuudessa vain lisääntyvät. Tämän kasvavan asiakasryhmän suun terveyden edistämiseen ja suun sairauksien ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska implantoidun suun myötä joudutaan usein opettelemaan uudet suun puhdistusmenetelmät. Tämän vuoksi potilasohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta potilaat selviytyisivät hyvin jokapäiväisestä suunhoidostaan. Puutteellinen suuhygienia voi pahimmillaan aiheuttaa implantin menetyksen.

Myös sairaanhoitohenkilöstön tiedon lisääminen aiheesta on tarpeellista, koska huonokuntoisten potilaiden ja vanhusten kohdalla heidän on osattava implantoidun suun puhdistus ja tehtävä se heidän puolesta.

Tämä suunhoito-opas sisältää tietoa implantoidun suun terveydestä ja sen hoidosta sekä auttaa ymmärtämään suuhygienian merkitystä implanttihoidon onnistumiseksi. Opas käsittelee kiskokiinnitteisen- ja kiinteän proteesin puhdistusta. Opas kertoo suun puhdistusmenetelmistä, ientulehduksesta ja suun terveyden vaikutuksesta yleisterveyteen sekä säännöllisen seurannan ja ylläpitohoitokäyntien tärkeydestä. Opasta voidaan käyttää ohjaustilanteissa henkilöille, joille suunnitellaan implanttihoitoa tai se on jo toteutettu. Lisäksi sitä voidaan käyttää terveydenhoitoalan koulutuksessa, hoitotyössä lisäämään sairaanhoitohenkilöstön tietoa asiasta sekä terveystasvatustilaisuuksien suunnittelussa.

1.10.2000

Jaana Turunen

2. IMPLANTTI-PROTEESIPOTILAAN SUUN TERVEYS

Hyvä suuhygienia on implanttihoidon onnistumisen kannalta erittäin tärkeää. Suun hoidon puutteellisuus voi pahimmillaan aiheuttaa implantin menetyksen. Suun puhdistuksessa on oleellista plakin poisto, koska se aiheuttaa ienkudoksessa implantin ympärille samanlaisen tulehdusreaktion kuin luonnonhampaan ympärille. Terve suu tuntuu raikkaalta ja miellyttävältä. Suussa ei

ole kipua, bakteeritulehduksia eikä virus- ja sieni-infektioita, sen lisäksi, että suu tuntuu puhtaalta ja terveeltä. Suun terveydellä on vaikutusta myös yleisterveyteen. Suun tulehdussairaudet avaavat bakteereille reitin muualle elimistöön ja näin aiheuttavat muualle elimistöön paikantuvia sairauksia. Se voi myös pahentaa jo olemassa olevaa yleissairautta.

2.1 Plakki

Plakki on suun luonnollisista bakteereista muodostunutta vaaleaa, tahnamaista peitettä. Sokeripitoisten tuotteiden nauttiminen saa aikaan plakin määrän lisääntymisen. Plakin

kerääntyminen ienrajaan limakalvojen läpi tulevien metallisten väliosien ympärille aiheuttaa ientulehduksen. Tämän takia plakki on poistettava päivittäin.

2.2 Hammaskivi

Hammaskivi on bakteeriplakista syljen suolojen ja iennesteen vaikutuksesta kalkkeutumalla muodostunut karkea aine. Hammaskivi tarttuu kiinni metallisten väliosien ja proteesien pintaan

eikä lähde irti harjaamalla. Epätasainen ja karkea hammaskivi on hyvä kiinnitysalusta bakteereille ja plakille. Yhdessä ne pitävät yllä ientulehdusta.

2.3 Ientulehdus

Ientulehdus voi syntyä 2-10 päivässä bakteeriplakin kertyessä ienrajaan. Sen syntymiseen vaikuttaa elimistön kyky vastustaa bakteerien tunkeutumista ienkudoksessa. Plakki jää huonon puhdistuksen vuoksi vaikuttamaan ja ärsyttämään ienrajaan metallisten väliosien ympärille. Kun plakki paksuntuu ja vanhenee ienrajassa, se aiheuttaa ikenen tulehtumisen. Tulehdus voi

muuttua vaikeammaksi, jos plakkia ei poisteta ja ienrajan tulehdusta ei hoideta. Tulehduksen edetessä syvemmälle kudokseen implantin ympärillä ja ientaskussa olevien bakteerien koostumus muuttuu implantin kiinnityskudoksia tuhoaviksi. Kun implantin ympärillä oleva leukaluu alkaa vähitellen hävitä se aiheuttaa implantin heilumisen ja lopulta sen irtoamisen leukaluusta.

lentulehduksen oireet:

- ikenet vuotavat herkästi verta harjauksen yhteydessä tai kovaa ruokaa syödessä
- ikenet ovat arat ja turvonneet
- ikenen väri muuttuu lohenpunaisesta tumman punaiseksi
- suussa on paha maku ja/tai haju

2.4 lentulehduksen hoito

lentulehdus paranee huolellisella harjauksella. Erytystä huomiota tulee kiinnittää limakalvon lävitse tulevien metallisten välisosien puhdistukseen ienrajassa. Vaikka ikenistä vuotaisikin harjatessa verta; harjaamista ei pidä lopettaa vaan päin vastoin harjata tätä

aluetta huolellisemmin. Jos ientulehdus ei parane huolellisella ja säännöllisellä harjauksella viikon sisällä, on otettava yhteyttä omaan hammaslääkäriin. Ientulehdus puhkeaa ja paranee implanttia ympäröivässä ikenessä samalla tavalla kuin luonnonhampaan ympärillä.

2.5 Kuiva suu

Suun kuivuus johtuu yleensä vähentyneestä syljen erityksestä. Syljen eritystä voi vähentää esimerkiksi käytettävät lääkkeet, monet yleissairaudet, puutostilat, heikentynyt yleiskunto, stressi. Sylki auttaa pitämään suun limakalvoja terveinä. Se muodostaa ohuen kalvon suuontelon pinnoille ehkäisten näin haavaumia, bakteeri-

tulehduksia, virus- ja sieni-infektioita. Tämän vuoksi on tärkeää pitää suun limakalvot kosteina. Suun kuivuutta helpottaa suun huuhtominen vedellä ja veden juominen. Syljen eritystä lisäävät pureskelua vaativat ruoka-aineet ja ksylitolituotteet. Kuivan suun hoitoon on olemassa omat suun hoitovalmisteet.

3. IMPLANTTIPROTEESIPOTILAAN SUUN HOITO

Siihen kuuluu:

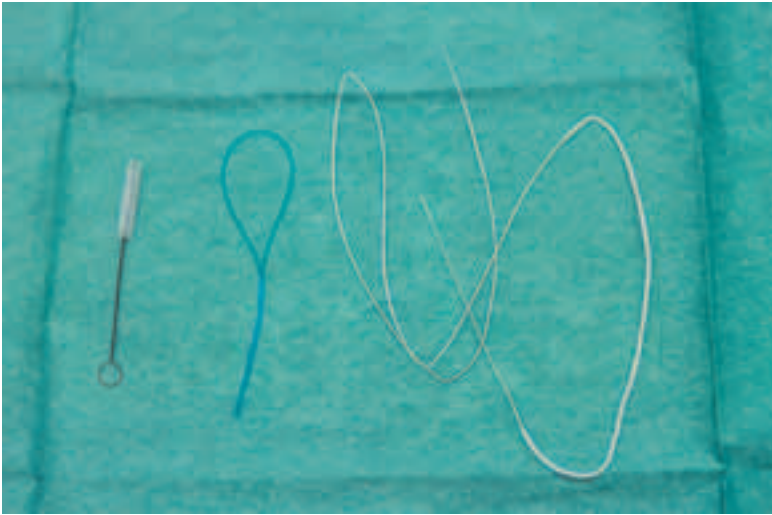
1. Limakalvon lävitse tulevien metallisten vällosien/kiskon sekä proteesin ja ikenen välisen tilan puhdistus
2. Proteesien puhdistus
3. Limakalvojen puhdistus ja niiden kunnon tarkkailu
4. Säännölliset seurannat ja ylläpitohoitokäynnit hammaslääkärissä

Suun puhdistus on tehtävä huolellisesti ja riittävän usein, mielellään kaksi kertaa päivässä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kielen puoleisten pintojen puhdistukseen, koska ne on vaikeampi puhdistaa. Puhdistusvälineitä on runsaasti tarjolla, joten jokaiselle löytyy sopivat puhdistusvälineet. Sääntönä voidaan pitää; yksi harja vapaille pinoille ja yksi väline välien puhdistukseen. Puhdistuksen onnistumista voidaan tarkistaa väritablettien ja peilin avulla.

3.1 Puhdistukseen sopivia välineitä

- hammasharja/sähköhammasharja/erikoishammasharja
- muovitettu hammasväliharja eli "pulloharja"
- erikoishammaslanka ja tarvittaessa siltaneula
- sooloharja ym. erikoisharjat
- proteesien puhdistukseen proteesiharja

Fluorin käyttö on hampaattomassa suussa tarpeetonta. Väkevät fluori- valmisteet voivat aiheuttaa korroosiota implantin pintaan muuttaen sen himmeäksi ja rosoiseksi. Tällaiseen pintaan bakteerit ja hammaskivi tarttuvat helposti.

3.2 Implanttikiinnitteisen kiskon puhdistus

Kiskon puhdistuksessa on hyvä käyttää pientä ja pehmeää hammasharjaa. Erityisen tärkeää on, että harjakset kulkevat ienrajassa pienin edestakaisin liikkein ikenen ja kiskon liittymäkohdissa.

Kiskon välien puhdistukseen voidaan käyttää hammasväliharjaa

tai erikoishammaslankaa. Harjauksen lisäksi puhdistuksessa voidaan halutessa käyttää hammastahnaa tai proteesitahnaa. Hiovia hammastahnoja ei saa käyttää.

3.3 Kiinteän implanttiproteesin puhdistus

Puhdistus tehdään pienellä ja pehmeällä hammasharjalla. Erityisen tärkeää, että harjakset kulkevat ienrajassa pienin edestakaisin liikkein ikenen ja metallisten välisosien liittymäkohdissa. Lisäksi proteesin ja ikenen väli tulee puhdistaa.

Välin puhdistukseen voidaan käyttää hammasväliharjaa

tai erikoishammaslankaa.

Erikoishammaslangan viejänä kiinteän proteesin alle voidaan käyttää siltaneulaa. Harjauksen lisäksi kiinteän proteesin puhdistukseen voidaan käyttää proteesitahnaa. Tavallinen hammastahna naarmuttaa proteesin akryyลิปintaa.

3.4 Irrotettavien proteesien puhdistus

Proteesien puhdistus on yhtä tärkeää kuin omien hampaiden puhdistus, koska hammaskivi, plakki ja näkymätön bakteerikalvo muodostuvat proteesien pintaan samalla tavoin kun luonnonhampaisiin. Puhtaat proteesit tuntuvat ja näyttävät paremmilta suussa sekä koko suu tuntuu raikkaammalta. Huonosti puhdistetut proteesit voivat aiheuttaa suussa erilaisia bakteeritulehduksia, virus- ja sieni-infektioita. Hammasproteesi puhdistetaan huolellisesti ainakin kaksi kertaa päivässä ja huuhdellaan mielellään jokaisen ruokailun jälkeen.

Irtoproteesien puhdistukseen on omat harjansa, joissa on leveä osa laajojen alueiden puhdistukseen ja kapea osa, jolla pääsee ahtaisiin koloihin. Limakalvojen puhdistukseen käytetään pehmeää hammasharjaa. Puhdistusaineena voi käyttää proteesitahnaa, astianpesuainetta tai mietoa saippuaa. Proteeseja ei saa puhdistaa tavallisella hammastahnalla, koska se naarmuttaa

niiden akryyลิปintaa. Puhdistukseen voidaan käyttää myös värjäytymiä poistavia poretabletteja.

Proteesit pestään haalealla vedellä, koska liian kuuma vesi voi vahingoittaa niitä. Puhdistuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota suun limakalvoja vasten tulevien pintojen puhdistukseen. Suun limakalvot puhdistetaan pehmeällä hammasharjalla ennen proteesien laittamista suuhun. Puhtaat proteesit laitetaan puhtaaseen suuhun.

Kun proteesit eivät ole suussa, ne on säilytettävä kosteassa esim. vesilasissa tai kosteaan paperiin käärittynä tiiviissä rasiassa. Kuivuessaan proteesit voivat vääntyä käyttökelvottomaksi.

Jos hammasproteesi jatkuvasti hankaa tai tuntuu epämiellyttävältä, tulee ottaa yhteyttä omaan hammaslääkäriin. Samoin tulee tehdä, jos proteesi on vahingoittunut, proteettinen osa tai ruuvi on irronnut tai kiskon vastakappaleet ovat vioittuneet.

3.5 Suun limakalvojen puhdistus ja niiden kunnon tarkkailu

Suuta on hyvä huuhtoa useita kertoja päivässä. Puhdistuksen lisäksi kielen, ikenien ja suulaen harjaus parantaa verenkiertoa ja pitää kudoksen terveenä. Puhtaassa suussa proteesi pysyy paremmin. Puhdistuksen yhteydessä on hyvä tarkastella suun limakalvojen

kuntoa. Jos huomaa tai tuntee jotain poikkeavaa suussa esimerkiksi limakalvon ihomuutoksia, peitteitä, punoitavia alueita, kipua, turvotusta, pahaa hajua- ja makua yms. niin tulee ottaa yhteyttä omaan hammaslääkäriin.

3.6 Tehostettu suun puhdistus

Jos suun puhdistuksessa huomataan puutteita sitä voidaan tilapäisesti tehostaa klooriheksidiini purskutteluun. Pitkäaikaiseen käyttöön se ei sovi, koska tehokkaalla bakteereja tappavalla klooriheksidiinillä on epäedullisia vaikutuksia jatkuvasti käytettynä suun bakteeritasapainoon altistaen esim. sieni-infektioiden syntymiselle. Muiden kuin klooriheksidiinisuuvesien puhdistava teho on vähäinen. Jos kuitenkin halutaan niitä käyttää, tulee valita

mielellään fluoriton valmiste. Klooriheksidiini- ja tavallisten suuvesien käyttö ei korvaa harjausta vaan täydentää sitä. Klooriheksidiini saattaa aiheuttaa proteesien ja kielen pinnan värjäytymistä ruskeaksi. Värjäytymistä voi vähentää käyttämällä valmistetta paikallisesti hammasväliharjan tai vanupuikon avulla. Tarvittaessa värjäymät voidaan poistaa proteesista hammaslääkäriässä. Kielestä väri häviää itsestään.

3.7 Seuranta ja ylläpitohoitokäynnit

Yleisimmät syyt implantin menetykseen ovat suun kotihoidon puutteellisuus ja ylläpitohoitokäyntien laiminlyönnit. Implanttipotilaiden tulee käydä säännöllisesti ylläpito-hoidossa. Ylläpito-hoidot on hyvä tehdä vuosittain, jolloin rakenteet tarvittaessa

puretaan ja osat huolletaan. Samalla voidaan seurata suun hoidon onnistumista ja tarvittaessa kerrata suun puhdistusmenetelmiä. Lisäksi implanttien tilaa seurataan röntgenkuvien avulla. Säännöllinen ja huolellinen seuranta pidentää implanttiproteesin ikää.

OSFIX

DENTAL IMPLANTS

Osfix Implant Oy

PL 14, 47201 Elimäki

Puhelin (05) 7797 755

Faksi (05) 7797 765

www.osfiximplant.fi